

IZHAJA VSAK ČETRTEK

Naročnina:	Letno	polletno	četrtletno
ITALIJA	10,40	5,20	2,60
INOZEMSTVO	18,20	9,10	4,60

Uredništvo in upravnništvo: Trst, Via Maionica 10-12. Telefon 1590. Uradne ure za stranke ob ponedeljkih in petkih od 10-12. Oglasi: Za vsak mm visocine ena kolona v širokosti 65 mm: finančni oglasi 1 L, osmrtnice, zahvale, poslana, vališa 80 cent, trgovski, obrtniški oglasi 60 cent. Plača se vnaprej. Posamezni izvod 20 cent.

Dr. Henrik Tuma

DELO

Vsaj za eno bi moral biti proletariat meščanstvu hvaležen: nihče ne dela tolike propagande za komunizem kot buržoazija s svojim krvoločnim preganjanjem!

LENIN

Trst, 5. Julija 1923. — Leto IV. - Štev. 176.

Komunistična stranka Italije

(Obvestilo izvrševalnega odbora)

Organizacija stranke

V štirih mesecih policijskih udarcev, ki so odzveli centralni stranke najboljše izmed njegovih vodilnih elementov in deseterice naimenustrašnejših sodrugov krajevnim centrom, je delo za reorganiziranje, pričelo brez obotavljanja in odločno vodeno tako v središču kakor na skrajnih točkah, dalo vzlic neprestanim in velikim težkočam uspehe, ki se lahko smatrajo zadovoljivi.

Vprašanje, ki so ga hoteli v tem času rešiti vodilni udje, je bilo, vzpostaviti popolno organizativno ogrodje, trdno in zmogljivo vzdržati se proti vsakemu novemu udarcu, ki bi mu ga zadala reakcija, in zbrati organizacijski okrog sebe vse naše sile. Ta namen so zasledovali vsi predpisi bodisi glede izkaznic, bodisi glede drugih temeljnih vprašanj organizativne naravi. Ti predpisi so dosegli svoj namen, koder so se razumeli po njih duhu in uporabi z disciplino in žilavostjo. Velika večina pokrajinskih zvez je vzpostavila in spopolnila organizativne kadre; tudi so redno in trdno zvezane s stranko na centralo ter so zadovoljivo izpeljale izkazovanje.

Posebno je centrala zadovoljna s delom, ki se je v tem oziru izvršilo v najbolj važnih okrožjih severne Italije in v nekaterih, ki so bile najhujše tepene in so še vedno pod reakcijo. Imamo središča, kjer so se ne zbrale in politično organizirale okrog naših krajevnih enot vse sile, ki jih je bilo po predvidjanju mogoče organizirati, ampak kjer imajo naše sekcije in pokrajinske zveze trdne in globoke korenine v množicah delavcev, ohranivši si v njih vpliv, ki se ne uniči in ne zmanjša s spremembo zunanjih okoliščin.

Potrebno pa je opozoriti, one pokrajinske zveze, ki niso še dosegle števila izkaznic, predvidjanih po njih lastnih statistikah, dasi so vzpostavile svoje kadre in zveze. Te federacije opominjamo še enkrat, da je hitro, obširno in popolno včlanjenje sodrugov prvi pogoj, neobhodna potreba pred vsakim nadaljnjim delom bodisi med vpisanimi ali simpatizirajočimi, kakor tudi v množicah. Dejstvo, da zunanje okoliščine, zasledovanja in nedostajanje svobode prisiljajo izvrševati v nezakoniti obliki celo primitivno delo razdelitve izkaznic, ima za nas vendar veliko vrednost, da so na ta način naši sodruzi prisiljeni vstopiti v sistem stikov in organiziranja na način, ki je nedvoumno višji po svoji naravi in trdnosti od onih, ki so jih pustile kot spomin subverzivne stranke, ustanovljene in razvijane joče se v Italiji pred Komunistično stranko.

Vztrajamo pri tem, da se izkaznice v kratkem spopolnijo, da se to delo razširi v kolikor je mogoče, da ne trpi trdnost politične organizacije, in da se pri spopolnjenju in razširjenju natančno varujejo svoj čas izdani predpisi.

Osnrednje vodstvo stranke zaznamuje dejstvo, da so se dosegli najboljše uspehi v onih središčih, kjer so sodruzi najbolj pozorno uporabljali predpise, izdane v svojo korist, kako se drže v redu in v stiku z vodilnimi organi v posameznih krajih zbrane moči, ne da bi se zatekali k javnim zborovanjem. Opozarja se, da so ti predpisi še vedno med najvažnejšimi za organizacijo in življenje stranke, in kjer se še niso izvršili, naj se natančno in z vztrajnostjo izvedejo.

Kar se tiče odnošajev stranke s proletarskimi množicami, vpliva in dejanj, ki se morajo izvesti med njimi, bodisi za obrambo še ne izguhlenih postojank, bodisi za pridobitev novih, naj se vedno ima pred očmi, da je z doseglo trdne in disciplinirane organizacije dosežena rešitev njenih notranjih vprašanj in neobhodni predpogoj vsakega uspeha na tem obširnem polju. Imamo izkušnje, da je naš položaj nasproti množicam boljši in več obojato, kjer se je znalo delati na organizativnem torišču.

Ta razmišljanja in poudarjanja dojavljajo centralo stranke, da poziva sodruge, naj vsi vztrajajo v dosedanjem delu, ki je v tem času vsem naloženo in ne izgubijo poguma nasproti oviram in težkočam, naj ne odnehajo dan in noč borbi, ki je potrebna, da gremo naprej.

Iz uspehov doslej izvršenega dela in iz upravičenega predvidevanja, ki se na tej podlagi lahko dela, se kaže zdaj kot gotova stvar: Komunistična stranka Italije je globoko in na nerazdružljiv način zvezala svojo usodo z usodo italijanskega proletariata, katerega življenje in razvoj se ne da ugonobiti. V Komunistično stranko gledajo trdno in z zaupanjem delavci in kmetje Italije, ki vedo, da nikdar obupavati radi usode lastnega razreda.

Govor s. Zinovjeva v širjem izvrševalnem odboru Kominterna

Dne 12. junija se je v dvorani Sv. Andreja starodavnega Kremlja v Moskvi vršila seja razširjenega odbora Komunistične internacionale, o kateri priliki je imel s. Zinovjev naslednji govor:

Po zadnjem kongresu je prešlo šest mesecev. Položaj se je nekoliko spremenil in nova vprašanja zahtevajo naše pozornosti. Zdaj lahko ocenimo sklepe IV. kongresa in njih uporabo. V nekaterih delih je gospodarski položaj imel za kapitalizem ugoden razvoj. Toda v Srednji Evropi se položaj slabša; na Japonskem je kriza komaj začela. Rusko-angelski spor zelo dobro označuje mednarodni položaj. Novo zadržanje Anglije ni določeno vsled oslabiljenja, ampak vsled stalnega ojačevanja Rusije.

Kapitalisti so se varali v presojanju naše gospodarske politike, ko so videli v njej začetek naše kapitalizacije. Razmere Rusije se boljšajo, rusko žito se spet pojavlja na svetovnem trgu, kakor danes nismo čutili nikdar delavske pomoči. Evo zakaj pričnjava novo poglavje v zgodovini naporov kapitalističnih držav proti nam.

Fašizem napreduje. Sveži so še dogodki Bulgarske, kjer je kralj bogoslovil državni prevrat. Mogoče je, da se zgodi to tudi za vsako drugo gibanje, ki ni obrnjeno proti njemu. Nevarnost vojne se je povečala in lahko postane od danes do jutri neposredna. V Hamburgu sta se združile Druge in Poltretja internacionala. Tudi s stališča reformističnega nima nova internacionala nikakih političnih smernic. Ne pristopajo k njej kot le dve važni stranki. Labour Party (Delavska stranka Anglije) in nemška socialna demokracija. Spominjamo se, da je bil že Kautsky nasprotnik pristopu Labour Party k Drugi internacionali. Ali se je stranka pobiljšala? Ne, gotovo! Ampak razmere II. internacionalne so se tako poslabšale, da Labour Party lahko vstopi kot gospodovalka. Ruski menjševiki, ki so se nedavno nahajali še na levem krilu Druge in pol internacionalne, so zdaj na desnem krilu nove internacionalne. Pravila te ne puste, da bi mogli ministri pripadati izvrševalnemu odboru. To je, kakor bi se izključil iz poštene družbe tat, kadar sedi v zaporu. Oni ljudje nimajo potrebe internacionalne. Imajo pa potrebo videza internacionalnosti, potrebo zagrinjala. Ali bo zagrinjala,

radi tega taktika ni manj pravilna. Mene so včasih smatrali za nasprotnika te taktike: po krivem. Sem imel o njej gotove misli, a danes odobravam popolnoma enotno fronto.

I. S. R. (Internacionala rdečih sindikatov) je zaznamovala v zadnji dobi znatnih uspehov. Se pred enim letom so mnogi sodruzi verjeli v razpad I. S. R. Zdaj se morajo ukloniti uvidnosti.

Na Francoskem se je Komunistična stranka znatno zboljšala. Potrebna je bila teška operacija, a srce stranke se je izkazalo zdravo. Stranka se je močno utrdila, njene vrste se množijo, nje tisk je vedno važnejši. Izraz »delavski imperializem« je zanesel nekoliko zmede med duhovce. Eden naših najboljših sodrugov Treint, je hotel označiti zmago proletariata za »delavski imperializem«. Meščanski tisk je hotel spletkariti s to besedo. Mi nimamo ničesar skupnega z imperializmom, ki je meščanski pojav. Sodrugi Treint je tudi dal razumeti, da bi bilo treba nekoliko ublažiti naše kritike proti socialni demokraciji. To je zgrešeno mnenje. Vsekakor pa moramo čestitati stranki na Francoskem, ki je premagala največje težkoče.

V nemški stranki se je pojavilo nasprotstvo, ki ga je povzročilo prenašlo razvijanje položaja. Radi novih vprašanj so se dvignile divergencije. Ta nasprotstva pa je poravnalo posredovanje internacionalne.

Italijansko vprašanje

se je že napravljalo na IV. kongresu. Komunistična stranka Italije ni videla svojega največjega sovražnika v Mussoliniju, ampak v Serrattiju. Ni zapazila sprememb, ki so se zgodile po Livornskem zborovanju in pokazale tudi pri Serrattiju. Sklep IV. kongresa, da se italijanska socialistična in Komunistična stranka združita, se je sprejel od naših sodrugov le radi discipline. Je njihov krivda, če je moral Serratti ostati tu toliko časa. Z objektivnega stališča so od ene strani italijanski sodruzi izmed najboljših, toda njih taktika je pritrjala stranko v nesrečo. Zadnji kongres socialistične stranke se mora smatrati le kot dogodilj. Predlagamo, naj se italijanska socialistična stranka pripusti v internacionalno kot simpatizirajoča stranka. Naj se le upreta Nenni in Villa nasproti italijanskemu proletariatu!

Norveška stranka sestavljena iz resnično revolucionarnih delavcev, je odbila sklepe IV. kongresa, nadomestivši jih s sklepi federalistične in sindikalistične smeri. Hotel sem ostro kritizirati to dejstvo, toda desnica izvrševalnega odbora (eksekutive), pod vodstvom Buharina (smeh) me je pregovorila. Pripravljani smo braniti skrajne meje centralizma.

Komunistična mednarodna stranka ne predpostavila, da morajo izginiti državne stranke. Ali smo zaslužili, da nas tega obdolujevo? Dejstvo, da je bil izvrševalni odbor izvoljen od kongresa, ne spremeni stvari. Tisk norveške stranke ne bi smel diskreditirati velike ideje svetovne stranke. Isto velja tudi za švedsko stranko. Hveglund trdi, da vera ni samo zasebno vprašanje, ki ne zadeva države, ampak da ne briga tudi stranke. Ta nazor se mora pobjati.

Narodno vprašanje — Kmetje

IV. kongres je vprašal, če sme biti ameriška stranka legalna (zakonita) ali ne. Odločili smo, da mora biti legalna in zakonita organizacija danes resnično obstoji.

Kar se tiče našega zadržanja nasproti kmetom in nasproti narodnemu vprašanju, smo ohranili kako

tradicijo II. internacionalne. Angleška stranka se ne razume velike važnosti narodnega osvobodjenja zemelj. Je sicer določna v svojih izjavah, ampak ne zna začeti akcije (dejanj) v velikem slogu ne kar se tiče irskega vprašanja in ne o vprašanju kolonij. Narodno vprašanje je istotako bistveno vprašanje nemške politike. Naša stranka sme z vsjo pravico trditi, da kakorkoli sicer ne pripoznamo meščanske domovine, smo vendar mi, ki branimo v Nemčiji prihodnost zemlje in naroda. Naši sodruzi so to priznali, ne da bi pričeli praktično borbo. Tudi naša jugoslovanska stranka ne razume važnosti narodnega vprašanja. V Čehoslovakijski obstoia še dve organizaciji ktačev. Delavci pripadajo k eni ali drugi, kakor pripadajo k eni ali drugi narodnosti. Na tem polju gospodari nacionalizem. Razlika med nami in meščanskimi strankami ni, da bi za nas ne obstojala narodna vprašanja, ampak da jih meščanstvo ni zmoglo rešiti. Ta vprašanja se tudi ne morejo drugače rešiti kakor v socialistični družbi človeštva.

Novo miniranje Evrope

BEC, 30. junia 1923.

Evropa je puna eksploziva. Mir je v kapitalističnem društvu samo šuplja fraza, staraška bajka, iza koje se krije epidemija groznicevovog naoruzavanja. Još se niso ni stare rane zacelile, a kapitalističke države ved spremljajo novu ljubavnu knicu, da bi zajezile svoje nezastitljive prohteve. Dok razni filisteri deklamuju na kongresu »mirotvorne« Lige Naroda, kojih se ovih dana država u Beču, o tobožnjem trajno zagaranovanom miru, dotle se v engleskom parlamentu vodi važna rasprava o vazdušnom neoruzavanju. Uprine se pristom na Francusku, koja ima 1280 aeroplana, a do 1925. g. imaće preko 2000, dok Engleska, zajedno sa Americom, nema ni četvrt francuske vazdušne flote.

Protiv koga sprema Francuska ubojne ptice, koje će sejati smrt i pustoš? Jedva protiv Nemačke, jer Nemačka je razoruzana, ona se nalazi pod čizmom francusko-belgijske soldateske. Znajuci, da tehnika sve više osvaja i vazduh, i znajuci kakvu su pljogu aeroplani igrali u prošlom ratu, možemo reći, da će buduć rat biti rat u vazduhu, a važna rasprava u engleskom parlamentu vaskrsava pred nama poznati zagušljivi predratni atmosferu; atmosferu groznicevovog i ludog naoruzavanja, atmosferu pomahnitog zveckanja sajlom. Ovu činjenicu ne sme gubiti iz vida revolucionarni proletarijat, on mora zorko paziti na sve, što se tvori u taboru njegovih iskonskih, klasnih neprijatelja. Makar koliko da se danas ogovornice s leve i s desne obale kanala La Manka gledaju kao pas i mačka, oni će ipak jednodušno braniti svoje klasno gospodarstvo, čim ono dođe ma i u najmanju opasnost. Samo trenutna rasepaknost proletariata, izazvana izdajničkom politikom social-renegata, omogućava svetskim razbojnicima, da se međusobno glože, i u jačoj meri ispoljavaju svoje skupne pretencije na gospodarstvo u svetu.

Porazom centralnih država nisu ni najmanje otklonjeni uzroci novih zavojevačkih ratova, nego su samo promjenjene uloge, dalo se podstajala novoj konstelaciji razbojnika. Mesto »poraza« Berlina zauzelo je »pobedničko« Pariz, parastao je apetit Vašingtona, Rima i Tokija, a da i ne spominjemo čeo niz pigmejskih, potubufetskih i vazalnih država. Uzroci dosadanjih, kao i budućih grabilačkih ratova zacinju se u utrobi samog kapitalističkog društva, koje traži ventil u nove, neizkorišćavane prostore, kao što živ čovek traži svežeg vazduha.

Kapitalistička je klasa podčinila sebi ne samo fizički rad, nego i politiku, sud, umetnost, crkvu, ona ruši sve tradicije i siepo juri napred za novim profitom. Njen apetit raste za vreme jela. Francuska je buržoazija gurnula svoje nalične vojnike u krvavu kolo sa lozinkom: »slobodjenje malih i potlačanih naroda«. Slomom centralnih država oslobodjenje su podučeni narodi, Elzac-Lozringija se vratila svojoj majci Francuskoj. Ali silnazičke željezne ruke rodile kot francuskih vlasnika glad za sleskim i rajnskim ugljem jer inače se one ne mogu realizovati. S toga je »sasvim prirodno«, da francuska buržoazija nije mogla stati na gola puta, kad je dokazal A. morala je reći i B. Nužno je bilo od Nemačke otrgnuti »porobljeni« dio poljske vlaske i priključiti ga pariskom istočnom zvezlu, i tako s jednim udarcem ubiti dva

zeca: doći do jeftinog Meškog uglja, i ojačata svoju istočnu barijeru, koja zastavlja Crveni Istok od revolucionarnog zapada. No ovim još nije bio zasićen apetit »oslobodilačke« francuske buržoazije, i njena je lukava diplomacija u brzo našla u jabetu, koja je poslušila izgovorom za kaznenu ekspediciju u rajnsku oblast, dok Nemačka ne bude »sasvesno« udovoljavala odredbama versajtskog mira... Do ovoga čina je postojalo neko prividno jedinstvo između Pariza i Londona, ali posle je sve očiglednije na površinu iskrsavala suprotnost između »saveznika«.

Lordovska Engleska nije ratovala protiv junerske Nemačke i njenih priprepi na »oslobodjenje malih i potlačanih naroda«, jer ona svojim krvavim mamuzima gaji milione Iraca, Indijanca, Egipćana i dr. kolonijalnih naroda. Ona je ratovala protiv nemačke teške industrije, koja je otpočela na svetskim trgovinama da biva živa smetnja engleskoj teškoj industriji. I sada ta ista lordovska Engleska ne može mirnim okom gledati, kako se njen današnji »saveznik« iz petlinih žila upire, da zauzme mesto njenog jučerašnjeg rivala. Otuda i potiče ona važna rasprava i nervoza u lordovskom parlamentu, a tu se nalazi i klika novog krvoločništva...

Nova konstelacija velikih država se najeklatantnije ispoljila za vreme kemalističko-grčkog rata u Maloj Aziji. Engleska je otvoreno pomagala germanofilsku Grčku, dočim Francuska nije tajila svoje simpatije preporodiocima turskog nacionalizma, koji za engleske istočne kolonije znači živu opasnost. Slomom Grčke u Maloj Aziji, Engleska je celu svoju pažnju obratila na istone događaje, a francuska je buržoazija iskoristila tu priliku, da što pre i što bolje očerupa Nemačku. Ekonomsko slabljenje Nemačke ne znači samo ekonomsko podizanje Francuske, nego znači i ugušenje tinjajuće revolta meščana, od kojih su išedjeni ratni zajmovi. Pred ovom dilemom stoji sve kapitalističke vlade u Francuskoj, i u kolikoj one mogu ullevati vrću u široke slojeve meščana, da će država udovoljiti njihovim opravdanim potraživanjima, — u toliko se one mogu na državnom kumulu održati i zadržati talase revolucije.

U znaku ove politike je najpre izvršena okupacija ruske oblasti, a sada se za uspeh otpočetke akcije sprema i parcelacija Nemačke. Centralizovana Nemačka je otvorena opasnost za francusku buržoaziju. »Austrijska« republika se naročito »izmirila, sa rimskim papom, da bi mogla više uticati na bavorske katolike, da se ovi odvoje od protestantskih prusaka. Francuska komanda finansira nemačke fašiste, koji žele ujediniti katoličku Bavarsku i Austriju u jednu monarhiju. Pariz stvara i pomaže separatistički pokret u rajnskoj oblasti, da bi novu buketnu državu sa njenim majdanima uruđavo u svoje interesne sfere. Ovom svojom akcijom Francuska je pogodila u živac svoga »saveznika« sa onu stran La Mansa, koji je nekada i sam pomislija na stvaranje »samostalne« rajnske države, ali, naravno, ne pod francuskim protektoratom.

Suparništvo između Londona i Pariza naročito se jasno iskoljilo nedavno ministarskoj krizi u Belgiji. Kriza je izazvana velikim željezničarskim i činovničkim štrajkovima protiv skupocet: poslednjih je nedlja u Belgiji poskočila cena klg. hilica sa 90 na 125 centima. Strajk je u brzo dobio antimilitaristički karakter, u perem protiv vladine namere, da povisi rok vojne službe sa 12 na 18 meseci. Strajk je uspeo nasuprot soc-dem. brem zanju i time je belgijski proletarijat naneo udari francusko-belgijskoj osvajačkoj politici na Rajni. Sa raspoloženjem belgijskog proletariata moraće od sada voditi više računa ne samo vlada u Bruselju, nego i njena saveznica u Parizu.

Osećajući s svojom sve veću slabost i izolovanost na zapadu, Francuska traži oslonca na jugo-istoku Evrope. Sama se dva u dugovima, falsifikuje nemačke marke, da bi mogla plaćati svoje trupe u Nemačkoj, a neprestano pozajmljuje stotine milijuna franka Poljskoj, Rumunjskoj i Jugoslaviji, finansira nemačke fašiste u Münchenu i Beču; radi na zbliženju Turske i Poljske i tako, gausujući Nemačku željeznim prstenom, isto, vremeo priprema i intervenističku politiku protiv sovjetske Rusije, a to najbolje potvrđuje i skoro sastanak ministara male antante, koji će se održati u Sinaju, da bi opredelili svoje stanovište prema centralnoj Evropi i prema Sovjetskoj Rusiji.

Prema ovom čisto francuskom bloku formiran je englesko-italijanski blok, koji pomaže Amerika i Japan so svojom apstinencijom u evropskim pitanjima. Ova dva bloka još nisu jasno formirala svoja glodišta, ali se iz čestih diplomatskih sporova može lako zaključiti: šta ih deli. Sofijski je prevrat otkrio karte njihovih odnosa. Istina ni Francuska nije uzela u zaštitu »povredjene« interese« Jugoslavije, nego je svoja vazala ostavila na cedilu. »Interes našeg velikog saveznika još nije neposredno ugrožen i u mnogom našem velikom interesu, on još ne vidi i svoj. To je stara razlika između velikih i malih u je veli beogradska »Politika« i preporučuje, da se »Jugoslavija u ovom trenutku uzda gotovo isključivo u sebe, a birajući između orijentacije engleske i orijentacije francuske, ne treba da zaboravi ni orijentaciju rusku... Velike žrtve gorke iskuševanja, najzad, naučiše i meščanski štampu, da se mali i slabi nemogu nadati ni čem dobrom od velikih i silnih. Ali, pre nego što jugoslovanska buržoazija vzbere »rusku orijentaciju« — ima reč i jugoslovanski proletarijat, koga je jugoslovanska buržoazija izvela na Golgotu...

Pod protektoratom englesko-italijanskog bloka šire se i pokret mađarske aristokracije za restauracijom granica »zemačke krune sv. Stevana«. Posle posete engleskog kralja u Rimu, počela je fašistička Italija da jače pete mrežu oko Jugoslavije. Iza sofijskog prevrata došao je ustanak u Albaniji, življe kretanje monarhista u Pešti, Grčka je oduzela Jugoslaviji privilegijano pristanite u Solunu, i najzad, izvršen je atentat na Pašića (o čemu pismo na drugom mestu). Italija žudi, da Jugoslavija okruži sa svojim vazallima, da je učini od sebe ekonomski vazalstvo, kao što je bila Austro-Ugarska učelnica Srbiju. Oslabiti Jugoslaviju, znači, i tako s jednim udarcem ubiti dva

odnosi jasno ukazuju i perspektive italijansko-jugoslovenskih pregovora odnosno vrljeke države. U religioznom se svetu svetac pozna po troparu, a u političkom: ko je jači — taj tlačii...

Sve ove elemente, prikazane u kratkim potezima, mora budnim okom pratiti revolucionaran proletarijat, oslobodjen svake zablude, da bilo koja kapitalistička orijentacija prestavlja za njega neku olakšicu. U pitanju eksploatacije je kapitalizam internacionalan, on nema i ne poznaje granica. Stinnes radi u Nemačkoj u tesnoj zajednici sa francuskim kapitalistima; zakonnskom špekulacijom obara nemačku marku da bi mogao šta jeftinije da pokupi u i svojim rukama koncentrisati celu proizvodnju. Američki, francuski i engleski kapitalisti zajedno sa svojim nemačkim drugovima finansiraju fašiste u Nemačkoj koji pale i ruše radničke domove i štamparije, u krvi ugušuju radnički pokret. Nikada radnička klasa u Nemačkoj nije preživljala teža momente nego danas. Nemački se parlament bavi zakonima o salvarzanu, a nemački radni narod formalno umire od gladi. Jedna funta (pol klg.) mleka stoji 10.000 M. funta krompira 3.800 M. dočim radničke nadnice ne iznose ni trećinu nominalne predratne nadnice. Uporedo sa skupocetom naglo raste i bespolicna: 4 ma 17 proc. besposlenih radnika i 25 proc. koji rade kraće radno vreme. Ovi je problem, koji jača treću: rusku orijentaciju, i ovaj će problem u skoro vreme dovesti Nemačku na prag krupnih događaja.

Svu obilnost reči orijentacije već počinju osećati i dalekovidniji buržoaski političari. Lojz Dioriž je nedavno rekao »Protiv socializma se treba boriti djelom, a ne frazama. Radnička je partija dobila na poslednjim izborima četiri miliona glasova, u Engleskoj ima tri miliona građana bez krova nad glavom. Narod je podeljen u dve neprijateljske klase: bogataše i sirotinju. Gradjanske se stranke moraju ujediniti i naoruzati, ako žele da otklone opasnost, kojoj idemo u susret«.

Ovo, što je rekao bivši engleski ministar, to veli i buržoazija svoju zemalja. I kad njeno klasno gospodarstvo dodje odista u pitanje, ona će se udružiti ne samo u okviru jedne države, nego će se i u svetском maštavu sliti u jednu organsku borbeno celinu. Sve njene današnje disharmonije isčežucue kao mehurčić na vodi čim se pokrene lavina eksploatacijskog dela čovečanstva. Ona se međusobno prepira, ali nikada ne zapali most, koji spaja njene klasne interese. I šta čipnena mora biti alfa i omega za svekog svesnog radnika prilikom prosudivanja nijansa politike kapitalističkih država... Da, Evropa se ponovo groznicevovomira, krv se puši širom kapitalističkog sistema, iz žilih nedara vulkanskom snagom kuljaju potoci eksploatacijskih i tiranisanih masa, koje će sa svojom kontramnom dignu u vazduh kulu pljčke i nepravede, i jednom za uvek spustiti napačeno čovečanstvo od svijat ratnih opasnosti...

Pravdoljub

Papež piše...

Včas se je svet zgražal nad nemškimi bajonet, zdaj vidimo, da ni francoski militarizam se en sam las boljši. Nemoz so skupaj pobiti, zdaj ga morajo francoski generali se posebe pohoditi. Junaki!

Nekaterim se to ne zdaj prav in spodobno. Anglezem, ki drugace puščajo Francosom v Evropi, da — drži vavarnost, kadar oni kradajo in plenijo po drugih delih sveta, in — papežu Piju XI. zdaj je pisal pismo Francosom in Nemcem. Pa pravijo, da ga ne bi, če bi ne vedel, da se Anglezem ne zdaj prav, kakor zna galski petelin držati skupaj slavno evropsko vavarnost. Med Anglijo in Francosom ni velikega prijateljstva, zato se pa lahko piše Francosom pismo. Ali ti so zdaj jezni in hsti pišejo, da celo francoski klerikalci, ki da so najprej Francoski, le grand nation, in potem šele klerikalci (in najbrže komaj čisto nasaznje tudi — ljudje!) bog pomagaj! To je pa res, da je Pij XI. opozoril francoske kapitaliste, ki komandirajo — svojo armado, sestojeko iz kmetiških in delavskih sinov, gor in dol po Poruhriju, da so od sile potrešni in da jim ni nikdar zadostilo nemeškega zlata, ki so nasaznje žulji nemških delavcev in kmetov. Taki očisti gotovo niso prijetni in sladki, zato so pa francoski kapitali drži toliko grise in ušajeno. (Kapitalist se sploh ne drži lepo, če mu očitas, da ni nikdar sit!)

Kaj bo zdaj?

Priprevo pismo je povedalo, da lahko pride do boljševizma na Nemškem, do socialne revolucije, ki je nas bog obrari, ki bi bila pogin vse Evrope, vse kulture vse civilizacije, malo manj kot sadni dan! Nam se zdaj, da bo prišlo do tega vseeno, prej ali slej, le da ne bo tako hudo. Poginil bo samo kapitalizem zaselnikom, ki si z vsem svojim zločinom piše sodba dan za čnem. Kapitalizem pa še ni vsa Evropa in še manj civilizacija, vmedjuvna, zato ne bo velike škode, če ga vzama tista burja. Ene same solze ne bo potočila za njim delovno ljudstvo Evrope, ki ba ostalo, četudi pogine vsa kapitalistična civilizacija in omika.

Da bi se to zgodilo čim prej!

Milijon 200 hiljada besposlenih u Engleskoj

Prema uslužbenoj statistici iznosilo je 4. junia broj besposlenih 1.187.000. To je doduše za 34.000 manje nego pred sedmicma, ali kod broja skoro milijun 200 hiljada ta se poboljšica ne zapaža.

Sodruzi, somišljeniki!

Pokazite z dejanjem, da hočete videti uspehe, ki jih more izvršiti delavski tisk, da hočete videti najdaljni obstoj in razvoj našega glasila »Delca«.

Zato podpirajte ga, nabirajte vztrajno prispevke za Taini skladi

Vesti iz Jugoslavije

Atentat na nekrunisanog SNS kralja

Bezakonja — Kulik (Hleka)
Apstinencija Radiceva
U prošlu je sredu izvršen u Beogradu atentat na g. Pašicu, ministra predsednika kraljevine S-H-S...

va nad glavom i praznog želuca. — onda se može i razumeti ovaj individualni gest, koji čel poslušiti motivom, da još crnja reakcija zavлада u Jugoslaviji.

Pre svega: atentat je izvršen što vidovana, noći tradicionalnog dana, u koji je turska najezda 1389. g. razbila srpsku državu...

Na dva dana pre atentata tikovala je dvostruko-politička »Politikac« »Rat je otpočeo... unutrašnjim rat, ne spoljašnjim rat...«

Sa najpoznatim zakonom o zaštiti državnosti ustila je beogradska vlada komunistički pokret i sada ga primenjuje i protiv onih, koji su joj pre dva godine pomagali...

Proletariat bi izdal svoje interese i interese svih naroda ako bi dodil in obsej jedne tekmo na polju oboroženja iz komodnog stališa mednarodnoga nacionalizma.

Učitelj in kapitalizem

Slovensko učiteljstvo se je lotilo velikega dela, preskrbelo je sestrani tržaški mladinci čeze poletje kruha, solca, zraka na deželi. Okrog 400 oslabljenih otrok bo-dobilo leto...

Učiteljski stan se danes vije pod udarci kapitalizma in šola se ruši v imenu sistema izkorišcanja delovnih plasti človestva. Ko bi kapital učiteljstvo plačal za njegovo službo...

A kaj vidimo? Učiteljstvo po veliki večini nicesar ne stori proti svojemu trhanu, proti velikemu boju Profitu...

Naspotno pa se je rodilo častnikom, višjim uradnikom, zdravnikom itd. 20.212 ter jih je umrlo je 3080, torej nekaj več nego sedmina. Podčastnikom, uradnikom in pisarnah in upravi rojenih 18.805, umrlo 3290.

Vzroki neposredni vzroki propadanja in umiranja delavske dece so v nezdravih stanovanjih, če se sploh morejo tako imenovati, natlačenih delavstva, delo nosečih žena v fabrikah...

telji kapitalisti? Redki so. Mnogo pa jih je, ki so prepričani, da niso proletarci, pa je njih življenje težje kot delavčev. Zakaj torej slepota? Zakaj mrinja proti delavcem tisku? Proti proletarskim ustanovam? Nasprotovanje, kadar se bori proti skupnemu sovražniku?

Pa narodnost, sam bo kdo odgovoril, ali nas ne tlačijo radi narodnosti? Kapitalizem že ve, kaj dela. Kadar gre za svojimi cilji, skriva oprezno vse, kar bi razkrivalo njegovo podlost...

Tlačen in zasledovan, brezposeln in brez doma vodi proletariat boj proti sistemu, ki rodi take sadove. Poleg vsega trpljenja ima še moč, da se upira kapitalizmu. V tej borbi je učiteljstvo daleč od bojišča.

Domače vesti Zelo poučno

Tržaške delavske zadruge so proletarska ustanova. Postanek in razvoj te proletarske ustanove je tesno združen s postankom in razvojem delavskega gibanja v Juljski krajini.

To smo objavili v pouk našim čitateljem in slovenskemu delavstvu sploh in sicer ne morda zato, da bi jih odtujili od delavskih zadrug, marveč, da naslikamo reformistično dušo, ki so ji slovenski nacionalci ljubši od slovenskih delavcev in ki podpirajo z delavskim denarijem raje nacionalistično kot delavsko časopisje.

Delavec, ki ne meži
Vsem naročnikom
Naznanjamo vsem tistim naročnikom, katerim je potekla naročina in ki so prejeli opomin za poravnavo naročnine da jim pošljemo še to številko.

Štirje govori Predgovor

Sodr. D. Anin mi je povnel nalogo, da objavim prihodnje govore. Napli... ni su bili v času splošne proletarske ofenzive se pred tvojim... in imajo na sebi znak tedanjih odnosaev...

se danes odloči, da gre s proletariatom, se mora natančno zavedati vseh težkoj in nepriliki, ki ga čakajo, pripravljn mora biti na najhujše.

Učiteljski stan se danes vije pod udarci kapitalizma in šola se ruši v imenu sistema izkorišcanja delovnih plasti človestva. Ko bi kapital učiteljstvo plačal za njegovo službo...

Učiteljski stan se danes vije pod udarci kapitalizma in šola se ruši v imenu sistema izkorišcanja delovnih plasti človestva. Ko bi kapital učiteljstvo plačal za njegovo službo...

Tucović v Beogradu. Izvedbo vse stvari je poveril ljubljanskim sodrugom, toda iz neznanega vzroka se je stvar zavlekla...

Ker nisem imel časa, ker sam imel pred seboj tisoče in tisoče ukazanih nesa, ki so za dobro in pametno sprejemljivo, brez predsodkov in nepokvarjena in čistih nosilec so odločilni faktor v razvoju našega sodobnega socialnega in kulturnega življenja...

Delavska šola

Tolminski punt

(Iz predavanja Joška Cveka)

(Konec)

Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

Glavar se je — sveda pri previdnosti zapahnenih durih — pričel pogajati s puntarji...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

katero sta — s prideljenimi špijoni — brez odloga nastanila v puntarskih vasih...

Kdor je bil tako nepreviden, da je zmil žaljivo besedo o tolminskem grofu...

Ko so bile ječe goriškega grada že napolnjene s puntarji...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

rablji razčetrili telesa in razobesili posamezne dele na visoke črne droge...

Naslednji dan, t. j. 21. aprila 1714, se je izvršila enaka obsodba...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

ratu so pridani asistenti, ki so izvoljeni iz mladinskih organizacij in od ženskih oddelkov...

Razume se, da se tistim delavskim inspektorjem...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

OBESENI...

Na tihih krajih in tihih vetrnic: Drd, Kras, Gor, Vignav, za strahove...

Zaščita delavcev v Sov. Rusiji

Po slavnem koncu meščanske vojne, je zabela Rusija z mirnim gospodarskim delovanjem in je vstopila v prvi vrsti zaščito delavcev...

Od 10 do 11 urnega delavnega dneva pred revolucijo so postavili 8 urni delavnik...

Poleg osemurnega delavnika za fizične delavce je vpeljal šesturni delavnik za duševne in pisarniške delavce...

Delovni dan maleletnih je zelo omejen in sicer za te, ki so ostali v delu 14 do 16 letnih 4 ure...

Zaščita delavca v Sovjetski Rusiji ima dva lastnosti, ki se razlikujeta od zaščite delavcev v demokratičnih kapitalističnih državah...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

Finančni kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

Finančni kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

Finančni kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

Finančni kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

Finančni kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

magala pa sta tudi gospodarsko blokado evropskih kapitalistov kljub grozni suhi l. 1920 in 1921.

Izvoz kovin Iz južne Rusije in Ukrajine je bilo v zadnjih 5 mesecih izvozeno nad 100.000 ton manganove rude...

Pet največjih odkritij zadnjega desetletja Katere znanstvena odkritja so največja v zadnjih desetih letih?

Lanske poverjenike „Socialne matice“ opozarjamo, da dobe za lanske naročnike knjige »Medvladje«...

RAZNO O NASTANKU MODERNEGA KLAVIRJA. Klavir, ki je v novejšem času izmed najbolj razširjenih godbenih instrumentov...

RAZNO Ustroj ustavnih držav Svetovnoznanstveni filozof, ameriški profesor Petar Kropotkin opazuje v svojem obširnem delu o francoski revoluciji...

RAZNO Financijski kapital Finančni kapital v svoji dovršenosti pomenja višek gospodarske in politične moči...

RAZNO Kaj je marxizem? Marxizem ni več ljudi, ki si dajejo pravico stvarnega izvedenstva...

RAZNO Delo se nahaja v razprodaji v TRSTU (Mesto)

RAZNO Predmestje in okolica Barkovlje, Delavske zadruge

RAZNO Iz Sovjetske Rusije Izvoz žita Po dosedanjih proračunih bo Rusija po letošnji žetvi lahko izvozila v inozemstvo...

RAZNO V Gorici Molesini Viti, V. Teatro 5 Sardinia G., V. Carducci 17

RAZNO Brez kraljeve glave Dopsnik prosimo potrpljenja, ker ne moramo objaviti vsega poslanega...

RAZNO Taini sklad „Dela“ N. N. pred odhodom v Ameriko

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

RAZNO Načrtovanje v delu V. Broletto 181 V. Conti 40

računu je vpošteval samo one cvetke, ki nudijo čebelam največ sladkornega soka za pridelavo medu.

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...

»Mesto je bilo kot izumro, ko so vkorakali puntarji na glavni trg...